

LV

LV

LV

EIROPAS KOMISIJA

Briselē, 11.4.2011
COM(2011) 195 galīgā redakcija

**KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM,
PADOMEI, EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU
KOMITEJAI**

Eiropas Progresā mikrofinansēšanas instrumenta īstenošana — 2010. gads

**KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM,
PADOMEI, EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU
KOMITEJAI**

Eiropas Progresā mikrofinansēšanas instrumenta īstenošana — 2010. gads

SATURS

1.	Ievads	4
2.	Eiropas progresā mikrofinansēšanas instrumenta pamatiezīmes	5
3.	Garantijas saskaņā ar Progresā mikrofinansēšanas instrumentu	6
3.1.	Progresā mikrofinansēšanas instrumenta garantiju daļas izveidošana.....	6
3.2.	Pamatiezīmes.....	6
3.3.	Kas no tā iegūst?	8
4.	Finansētie instrumenti	9
4.1.	<i>Fonds commun de placement</i> izveidošana finansētajiem instrumentiem	9
4.2.	Pamatiezīmes.....	10
4.3.	Kas no tā iegūst?	11
5.	Uzraudzība un ziņošana	12
6.	Paziņojums	13
7.	Papildināmība un saskanība ar citiem instrumentiem.....	13
8.	Perspektīvas un secinājumi	14

1. IEVADS

Mikrouzņēmumi¹ ir Eiropas Savienības ekonomikas galvenais atbalsts, un tie ir 95 % no 2 miljoniem uzņēmumu, kas katru gadu tiek izveidoti. Vienu trešdaļu mikrouzņēmumu un mazo uzņēmumu izveido cilvēki, kuri ir bez darba.

Piekluve finansējumam ir viens no priekšnoteikumiem uzņēmējdarbības sākšanai. Ekonomikas krīze ievērojami samazināja banku aizdevumus, tādējādi saasinot strukturālās problēmas, ar kurām saskaras nelabvēlīgas grupas, mēģinot piekļūt banku pakalpojumiem.

Risinājums ir mikrofinansējums² un jo īpaši mikrokredīti, proti, aizdevumi, kas ir mazāki par EUR 25 000. Pirms krīzes potenciālais pieprasījums pēc mikrokredītiem Eiropas Savienībā īstermiņā tika novērtēts vairāk nekā 700 000 jaunu aizdevumu apmērā, kuru vērtība ir aptuveni EUR 6 296 miljoni³. Lielāko daļu mikrokredītu Eiropas Savienībā sniedz nekomerciālas mikrofinansēšanas iestādes (NVO, fondi, valsts iestādes, dalībvalstu bankas un finanšu iestādes, kas nav bankas), bet šiem nodrošinātājiem patlaban nav spējas vai resursu, lai apmierinātu lielo pieprasījumu.

Eiropas Parlaments ir atzinis šo problēmu un lūdzis Komisijai censties attīstīt mikrokredītu Eiropas Savienībā ar mērķi atbalstīt izaugsmi un nodarbinātību⁴.

Reaģējot uz krīzi⁵, Komija 2009. gada 2. jūlijā pieņēma divus tiesību aktu priekšlikumus – vienu par Eiropas progresa mikrofinansēšanas instrumentu un otru par līdzekļu izmantošanu no PROGRESS programmas tā finansēšanai. Parlaments un Padome par tiem panāca vienošanos 2010. gada sākumā un pēc tam parakstīja Eiropas Parlamenta un Padomes 2010. gada 25. marta Lēmumu Nr. 283/2010/ES, ar ko izveido Eiropas progresa mikrofinansēšanas instrumentu nodarbinātībai un sociālajai iekļaušanai⁶ (“lēmums”), kas stājas spēkā 2010. gada 8. aprīlī.

Finansiālais ieguldījums no ES budžeta ir EUR 100 miljoni laikposmam no 2010. gada 1. janvāra līdz 2013. gada 31. decembrim⁷. EUR 60 miljoni no šīs summas ir no PROGRESS programmas⁸ un EUR 40 miljoni ir no budžeta rezervēm. Vienošanās paredzēja iespēju budžeta lēmējīestādei pieņemt lēmumu “atmaksāt” līdz pat EUR 20 miljoniem PROGRESS programmai laikposmā no 2011.–2013. gadam, izmantojot gada budžeta projektu.

¹ Pielikumā Komisijas 2003. gada 6. maija Ieteikumam 2003/361/EK par mikrouzņēmumu un mazo un vidējo uzņēmumu definīciju (OV L 124, 20.5.2003., 36. lpp.) jēdziens “mikrouzņēmums” ir “uzņēmums, kurā ir mazāk nekā 10 strādājošo un kura gada apgrozījums un/vai gada bilance nepārsniedz 2 miljonus euro”.

² “Mikrofinansējums” ir plašāks jēdziens, kas ietver mikrokredītu un arī citus finanšu pakalpojumus, piemēram, noguldījumus, mikroapdrošināšanu vai pārskaitījumus.

³ Skatīt paziņojumu “Eiropas iniciatīva mikrokredīta attīstībai nolūkā atbalstīt izaugsmi un nodarbinātību” (COM(2007) 708, galīgā redakcija/2, 2007. gada 20. decembris).

⁴ Eiropas Parlamenta 2009. gada 24. marta rezolūcija ar ieteikumiem Komisijai par Eiropas iniciatīvu mikrokredīta attīstībai nolūkā atbalstīt izaugsmi un nodarbinātību (2008/2122(INI)).

⁵ Skatīt paziņojumu “Kopīgā apņemšanās nodarbinātībai” (COM(2009) 257, 2009. gada 3. jūnijs).

⁶ OV L 87, 7.4.2010., 1. lpp.

⁷ Lēmuma 3. panta 1. punkts.

⁸ Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 24. oktobra Lēmums Nr. 1672/2006/EK, ar ko izveido Kopienas Nodarbinātības un sociālās solidaritātes programmu – Progress, OV L 315, 15.11.2006., 1. lpp.

Šajā pirmajā gada ziņojumā ir ietverts pārskats par Eiropas progresu mikrofinansēšanas instrumenta (Progresu mikrofinansēšanas instruments) īstenošanu. Saskaņā ar lēmuma 8. pantu tas pamatojas uz Eiropas Investīciju fonda (EIF) iesniegtajiem īstenošanas ziņojumiem. Tā kā Progresu mikrofinansēšanas instruments ir izveidots tikai nesen, šajā ziņojumā uzmanība pievērsta instrumenta pamatiezīmēm, pakalpojumu koncepcijai un pirmajiem īstenošanas posmiem. Pēdējās trijās sadaļās ir aprakstīti Komisijas un EIF veiktie komunikācijas pasākumi, tas, kā Progresu mikrofinansēšanas instruments papildina citus ES instrumentus, un turpmākās attīstības perspektīvas.

2. EIROPAS PROGRESA MIKROFINANSĒŠANAS INSTRUMENTA PAMATIEZĪMES

Eiropas progresu mikrofinansēšanas instrumentam ir divējādi mērķi. No vienas puses, tas nodrošina vieglāku piekļuvi mikrofinansējumam tiem cilvēkiem, kuri vēlas izveidot vai attīstīt mikrouzņēmumus, kā arī kļūt par pašnodarbinātām personām, ļaujot mikrokredītu nodrošinātājiem Eiropas Savienībā palielināt aizdevumu apjomu. No otras puses, tas atvieglo piekļuvi mikrofinansējumam, samazinot risku, kas rodas mikrofinansēšanas iestādēm. Aizdevumu nodrošinātāji tādējādi var iesaistīt grupas, kurām parasti šie pakalpojumi nebūtu pieejami, piemēram, tādēļ, ka tās nevar sniegt pietiekamu nodrošinājumu, vai arī procentu likmes būtu ļoti augstas, ja būtu jāatspoguļo patiesais risks. Progresu mikrofinansēšanas instruments ir paredzēts vairākām galīgo saņēmēju kategorijām:

- personām, kuras zaudējušas darbu vai kurām tas draud, vai kurām ir grūtības iekļauties vai atgriezties darba tirgū, kā arī personām, kurām draud sociālā atstumtība, un neaizsargātām personām, kurām ir grūtības piekļūt tradicionālajam kredītu tirgum;
- mikrouzņēmumiem, īpaši tiem, kuri iesaistīti sociālajā ekonomikā, kuros nodarbinātas to kategoriju personas, kas minētas iepriekšējā apakšpunktā⁹;

Lai iesaistītu šādu plašu galīgo saņēmēju loku, mikrokredītu nodrošinātājiem jābūt pieejamiem dažādiem finansēšanas instrumentiem. Tādēļ lēmumā¹⁰ paredzēti četri finansēšanas instrumentu veidi: garantijas, riska dalīšanas instrumenti, pašu kapitāls un parādi. Šie instrumenti ir pieejami publiskām un privātam struktūrām, kas izveidotas valsts, reģionālā un vietējā līmenī un kuras personām un mikrouzņēmumiem dalībvalstīs nodrošina vienu galīgo pakalpojumu – mikrokredītu.

Lai pilnveidotu šos instrumentus, ir izveidotas divas atsevišķas struktūras:

- garantiju instruments;
- strukturēts īpašs ieguldījumu instruments, *fonds commun de placement-fonds d'investissement spécialisé (FCP-FIS)*, saskaņā ar Luksemburgas tiesību aktiem, kas piedāvā finanšu instrumentus (parāds, pašu kapitāls un riska dalīšana).

Komisija lēš, ka Savienības ieguldījums EUR 100 miljonu apmērā palielinās mikrokredītus par vairāk nekā EUR 500 miljoniem astoņu gadu laikā, pateicoties:

⁹ Lēmuma 2. pants.

¹⁰ Lēmuma 4. pants.

- **papildu finansējumam no citiem ieguldītājiem.** Tiek pieņemts, ka ES ieguldījumi var piesaistīt finansējumu no trešajām personām. Eiropas Investīciju banka (EIB) jau ir apņēmusies sniegt atbalstu, kas būtu līdzvērtīgs ES ieguldījumam, un sniegt EUR 100 miljonus “finansēto instrumentu” daļai. Vēl EUR 47 miljoni sagaidāmi no citiem ieguldītājiem;
- **fundu apgrozāmībai.** Fondus var izmantot vairāk nekā vienu reizi visā Progresā mikrofinansēšanas instrumenta darbības laikā. Lēmumā paredzēts, ka pēdējais ieguldījums/atkārtots ieguldījums jāveic 2016. gadā.
- **pakalpojumu radītajam palielinājumam.** Aplēses liecina, ka katrs garantijās ieguldītais euro var radīt vismaz sešus euro mikrokreditā, savukārt paredzams, ka finansēto instrumentu ieguldījuma efektivitāte būs no viena līdz trim euro.

3. un 4. sadaļā ir aprakstīta attiecīgi garantiju daļas un finansēto instrumentu izveidošana un pamatiezīmes un minēti tie, kuri gūst labumu no tā.

3. GARANTIJAS SASKAŅĀ AR PROGRESA MIKROFINANSĒŠANAS INSTRUMENTU

3.1. Progresā mikrofinansēšanas instrumenta garantiju daļas izveidošana

Garantiju daļu izveidoja 2010. gada 1. jūlijā saskaņā ar Uzticības un pārvaldības vienošanos (UPV), kas noslēgta starp Komisiju un Eiropas Investīciju fondu. No EUR 100 miljoniem, kas pieejami Progresā mikrofinansēšanas instrumentam, EUR 25 miljoni tiks piešķirti garantiju daļai.

3.2. Pamatiezīmes

Garantiju daļa galvenokārt ir veidota pēc Konkurētspējas un inovāciju programmas¹¹ MVUG¹² garantiju daļas.

Tabulā turpmāk ir norādīts, kā garantiju instruments darbojas. Starpnieki var pieteikties garantijām, atsaucoties uz atklātu uzaicinājumu izteikt ieinteresētību, kas publicēts EIF tīmekļa vietnē¹³. EIF novērtē pieteikumus un pēc tam, kad tos ir apstiprinājusi EIF valde un Komisija, ar starpniekiem pārrunā līgumus un paraksta tos.

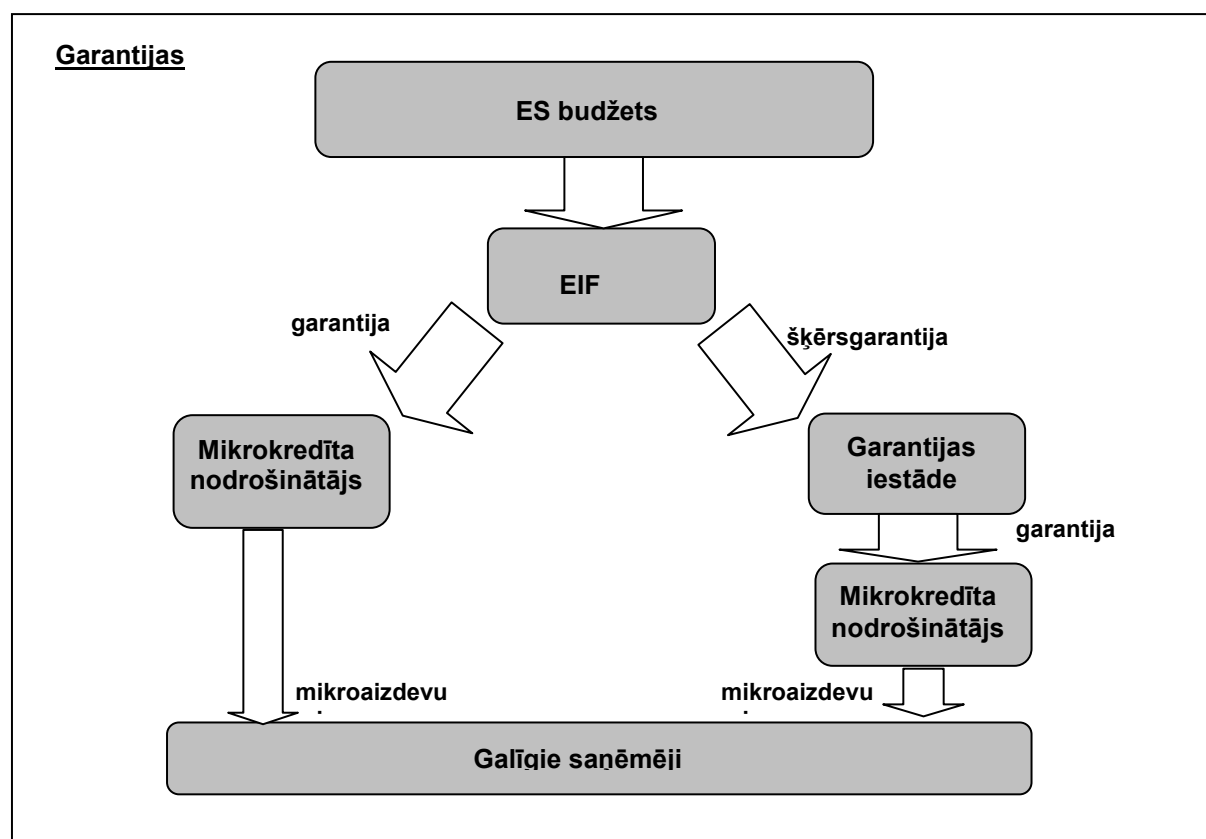
EIF izdod tiešas garantijas mikrokreditu nodrošinātājiem, lai segtu to mikroaizdevumu portfeļus, vai šķērs garantijas garantiju iestādēm, kuras savukārt izdod garantijas, lai segtu mikrofinansēšanas iestāžu mikroaizdevumu portfeļus. Abos gadījumos maksimālā garantiju likme ir 75 % no pamatā esošā mikrokredīta vai garantiju portfeļa, un starpnieks ir atbildīgs vismaz par 20 %. EIF izdotā garantija sedz pirmos zaudējumus, bet, pamatojoties uz paredzamajiem uzkrātajiem portfeļa zaudējumiem, tiek panākta arī vienošanās par katra garantētā portfeļa maksimālo nodrošinājumu. Eiropas Progresā mikrofinansēšanas instrumenta maksimālā atbildība ir noteikta 20 % apmērā no katra garantētā portfeļa.

¹¹ Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 24. oktobra Lēmums Nr. 1639/2006/EK, ar ko izveido konkurētspējas un inovāciju pamatprogrammu (2007. līdz 2013. gads), OV L 310, 9.11.2006, 15. lpp.

¹² MVU garantija.

¹³ http://www.eif.org/what_we_do/microfinance/microcredit_guarantees/index.htm.

Garantiju ilgums ir ne vairāk kā trīs gadi. Principā tās tiek izsniegtas bez maksas, bet starpniekiem ir jāmaksā saistību maksa, ja tie nesasniedz 90 % no vienošanās noteiktā portfeļa apjoma, proti, ja tie izmaksā mazāk kā 90 % no tā mikroaizdevumu apjoma, par kuru panākta vienošanās. Tas nodrošina vajadzīgo stimulu, lai sasniegtu galīgos saņēmējus un panāktu portfeļa apjomu, par kādu panākta vienošanās.

Papildināmība

Vienošanās ar EIF paredzēts, ka līdzekļi no Progresā mikrofinansēšanas instrumenta nedrīkst aizstāt līdzvērtīgas garantijas, kas saņemtas no starpniekiem saskaņā ar pašreizējiem ES, valsts vai reģionālajiem finansēšanas instrumentiem. Piemērotie kritēriji attiecas uz ģeogrāfisko telpu vai uz kopējo finansējuma summu, kas tiek sniegta galīgajiem saņēmējiem, vai uz katru galīgo saņēmēju veidu, jo īpaši uz riska grupām.

Ģeogrāfiskais līdzsvars

EIF centīsies veicināt Progresā mikrofinansēšanas instrumenta līdzsvarotu ģeogrāfisko izplatību. Saskaņā ar vienošanos līdz 2016. gadam EIF jāsniedz garantijas starpniekiem vismaz 12 dalībvalstīs un jāievēro pieļaujamā garantiju koncentrācija uz valsti¹⁴.

¹⁴ Ja vien kopējās budžeta saistības vai papildu summas saistībām nepārsniedz EUR 25 miljonus, pieļaujamā koncentrācija ir EUR 4 miljoni katrai dalībvalstij; vairāk par EUR 25 miljoniem – EUR 6 miljoni jeb 16 % no kopējām budžeta saistībām vai papildu summām, kas pieejamas saistībām (piemēro mazāko no šīm summām).

3.3. Kas no tā iegūst?

Pieteikumus var iesniegt tikai tās iestādes, kuras apkalpo galīgos saņēmējus, kas minēti lēmumā. Tām jānodrošina:

- garantijas mikroaizdevumu portfeļiem vai
- mikrokredīts, kā definēts lēmumā.

Abos gadījumos ir jābūt mērķim izveidot un/vai attīstīt mikrouzņēmumus: galīgajiem saņēmējiem piešķirtie mikroaizdevumi jāizmanto, lai finansētu ieguldījumus, apgrozāmo kapitālu, tostarp licenču iegādi, un citas mikrouzņēmumu izveidošanas izmaksas.

Uzaicinājums izteikt ieinteresētību izraisīja starpnieku ievērojamu interesi, lai gan daži no tiem tomēr nepieteicās. Lielākā daļa bija ļoti mazas mikrokreditēšanas iestādes, kuras darbojas vietējā mērogā un kuras nevarēja izpildīt minimālās prasības par finansējuma apjomiem (vismaz 100 mikroaizdevumu gadā portfeļos saskaņā ar Progresā mikrofinansēšanas instrumentu). Šī prasība par apjomu mazina risku starpniekam, dažādojot portfeļus, un nodrošina to, ka tiek sasniegts lielāks skaits saņēmēju, taču šī prasība attiecas arī uz maziem mikrokredītu nodrošinātājiem. Piemēram, Apvienotajā Karalistē astoņas mazas mikrofinansēšanas iestādes apvienoja savus resursus un izveidoja kopīgu fondu, lai varētu izmantot mikrofinansēšanas instrumentu (šajā gadījumā – finansēto instrumentu).

Līdz 2010. gada beigām saskaņā ar Progresā mikrofinansēšanas instrumenta garantiju daļu tika parakstīti divi darījumi – viens ar Beļģijas mikrofinansējuma nodrošinātāju *microStart*¹⁵ un otrs ar Nīderlandiešu fondu *Qredits*¹⁶.

MicroStart

MicroStart ir jauna Beļģijas bezpeļņas mikrofinansēšanas iestāde, ko izveidojusi *BNP Paribas Fortis* banka sadarbībā ar *ADIE*¹⁷, kas ir Francijas mikrokredītu nodrošinātājs un arī viens no lielākajiem Eiropā. Progresā mikrofinansēšanas instruments līdz EUR 111 375 garantē *microStart* EUR 2,7 miljonu mikroaizdevumu portfeli ar garantijas likmi 75 % apmērā un ar maksimālo nodrošinājumu 5,5 %.

MicroStart piešķir mikroaizdevumus mikrouzņēmējiem, kuriem nav piekļuves tradicionālajiem banku aizdevumiem, jo īpaši bezdarbniekiem, sociālo maksājumu saņēmējiem un migrantiem, kā arī sniegs tiem atbalstu sava uzņēmuma izveidošanas un attīstības laikā. Pirmos darījumus *microStart* pievērsīs nabadzīgākajiem Briseles rajoniem, piemēram, *Saint-Gilles/Sint-Gillis*¹⁸, *Saint-Josse-ten-Noode/Sint-Joost-ten-Node* un *Schaerbeek/Schaarbeek*, kur bezdarba līmenis ir no 27 % līdz 32 %. Līdz 2012. gada beigām plānots darbību paplašināt līdz Valonijai un Flandrijai.

Progresā mikrofinansēšanas instrumenta garantijas pavēra iespēju *BNP Paribas Fortis* bankai iesaistīties šī jaunā mikrokredītu nodrošinātāja izveidošanā. Tas nozīmē, ka tai bija tieša ietekme uz kopējo finansējumu, kas tika sniegts mērķgrupai. Pretēji pastāvošajām

¹⁵ Līgums parakstīts 2010. gada 15.decembrī.

¹⁶ Līgums parakstīts 2010. gada 16.decembrī.

¹⁷ *Association pour le droit à l'initiative économique.*

¹⁸ *Saint-Gilles/Sint-Gillis* filiāle apkalpos arī daļu no Anderlehtas un Briseles blakus esošajiem rajoniem.

mikrofinansēšanas iestādēm Beļģijā, kuras galvenokārt aptver augstāko tirgus līmeni¹⁹, *microStart* mērķis ir pievērsties zemākajam tirgus līmenim ar vidējo aizdevumu no EUR 2000 līdz EUR 3000 apmērā. Tādējādi *microStart* paplašinās piekļuvi mikrofinansējumam Beļģijā, kas līdz šim tika pievērsti lielākiem projektiem.

Qredits

Qredits ir privāts bezpeļņas fonds, kas sāka darboties 2009. gadā. Tā dibinātāji ir gan publiskas, gan privātas iestādes, piemēram, Nīderlandes Sociālo lietu un nodarbinātības ministrija, Nodarbinātības un dzīvošanas fonds un tādas bankas kā *ABN AMRO*, *Fortis Bank Nederland*, *ING Nederland* un *Rabobank Nederland*. Tas saņem EUR 1 300 500 garantiju no Progresā mikrofinansēšanas instrumenta mikroaizdevumu portfelim EUR 20,4 miljonu apmērā ar garantijas likmi 75 % un maksimālo segumu 8,5 %.

Qredits sniedz ne tikai finansējumu, bet arī konsultācijas esošajiem uzņēmējiem un uzņēmumu veidotājiem, kuriem ir dzīvotspējīgs biznesa plāns, bet nav piekļuves komerciālam finansējumam. Turklāt fonds piešķir mikroaizdevumus saņēmējiem un klientiem, kuri sāk veidot uzņēmumu un kuri ir riska grupā vai pieder pie neaizsargātām grupām, piemēram, bezdarbnieki, sociālo pabalstu saņēmēji, jaunieši, vecāka gadagājuma cilvēki, cilvēki ar negatīvu parāda vēsturi²⁰ un neprecējušās personas.

Pirms *Qredits* saņēma Progresā mikrofinansēšanas instrumenta garantiju mikroaizdevumi jauniem uzņēmējiem bija tikai 34 % no tā portfeļa, jo šādi darījumi radīja samērā lielu risku. Garantijas dod *Qredits* iespēju sniegt aizdevumus arī jauniem uzņēmējiem (definēti kā uzņēmēji, kuru uzņēmējdarbības vēsture nav ilgāka par trim gadiem), tostarp neaizsargātām grupām, kuras rada lielāku risku. Turklāt garantija ļauj *Qredits* noteikt ne tik stingras nodrošinājuma prasības dažiem mikroaizņēmējiem, kuriem citkārt nebūtu pieejams finansējums Nīderlandē.

Turpmākie darījumi

Attiecībā uz turpmākajiem darījumiem EIF aizvien saņem pieteikumus, un gaidāms, ka 2011. gadā tiks veikti turpmāki darījumi.

4. FINANSĒTIE INSTRUMENTI

4.1. *Fonds commun de placement* izveidošana finansētajiem instrumentiem

Komisijas, EIB un EIF sarunas par *fonds commun de placement-fonds d'investissement spécialisé (FCP-FIS)* izveidošanu noslēdzās 2010. gada oktobrī. Luksemburgas regulatīvā iestāde²¹ 2010. gada 22. novembrī deva galīgo apstiprinājumu *FCP* darbības sākšanai, un šajā datumā finansēto instrumentu daļa sāka savu darbību. No EUR 100 miljoniem, kas pieejami Progresā mikrofinansēšanas instrumentam līdz 2013. gadam, EUR 75 miljoni tiks piešķirti finansētajiem instrumentiem. EIB ieguldīs EUR 100 miljonus, un paredzams, ka trešo personu

¹⁹ Šajā jomā lielākais Beļģijas nodrošinātājs ir *Fonds de Participation*, kas piešķir mikrokredītus vidēji EUR 15 000 apmērā (2007. gads).

²⁰ Lai novērtētu pieteikuma iesniedzēja pārmērīgas parādsaistības, *Qredits* ņem vērā informāciju, ko sniedz *Credit Bureau*.

²¹ *Commission de Surveillance du Secteur Financier (CSSF)*.

ieguldītāji vēlāk pievienosies ar kopējo ieguldījumu līdz EUR 50 miljoniem. Kopš lēmuma pieņemšanas Komisija ir pievienojusi vēl EUR 3 miljonus²².

4.2. Pamatiezīmes

Lai sasniegtu plašu saņēmēju loku, saskaņā ar *FCP* tiek piedāvāti dažādi pakalpojumi. Iespējamie starpnieki var pieteikties uz četriem finanšu instrumentu veidiem:

- **prioritāri aizdevumi**²³;
- **subordinēti aizdevumi** (finansējums, kas ir subordinēts prioritārajiem kreditoriem);
- **dalītā riska aizdevumi** (prioritāri aizdevumi, kas apvienoti ar riska dalību mikrokredītu portfeli);
- **dalība kapitālā** (tiešs vai netiešs kapitāls ieguldījumu veidā parastās vai priekšrocību akcijās).

Attiecībā uz finansētajiem instrumentiem iespējamie ieguldītāji tiek aicināti iesniegt pieteikumus tieši EIF. Pēc tam EIF atlasīs priekšlikumus un veiks uzticamības pārbaudi. Pēc EIF valdes apstiprinājuma EIF un starpnieks pārrunā līgumu un paraksta to.

Shēmā turpmāk norādīts, kā darbojas instrumenta “finansēto instrumentu” daļa. *FCP* tika izveidots kā vienots fonds – ES Mikrofinansējuma platforma. Patlaban tā vienīgais apakšfonds ir Eiropas Progresā mikrofinansēšanas instruments, kur Komisija un EIB ir fonda ieguldītāji un EIF ir pārvaldības sabiedrība. Komisijai pieder prioritārajām daļām pakārtotas daļas, proti, Komisija sedz pirmos neto zaudējumus, kas skar apakšfonda aktīvus, savukārt EIB kā prioritāro daļu turētāja ir aizsargāta pret zaudējumiem, kas radušies subordinētajām daļām.

Papildināmība

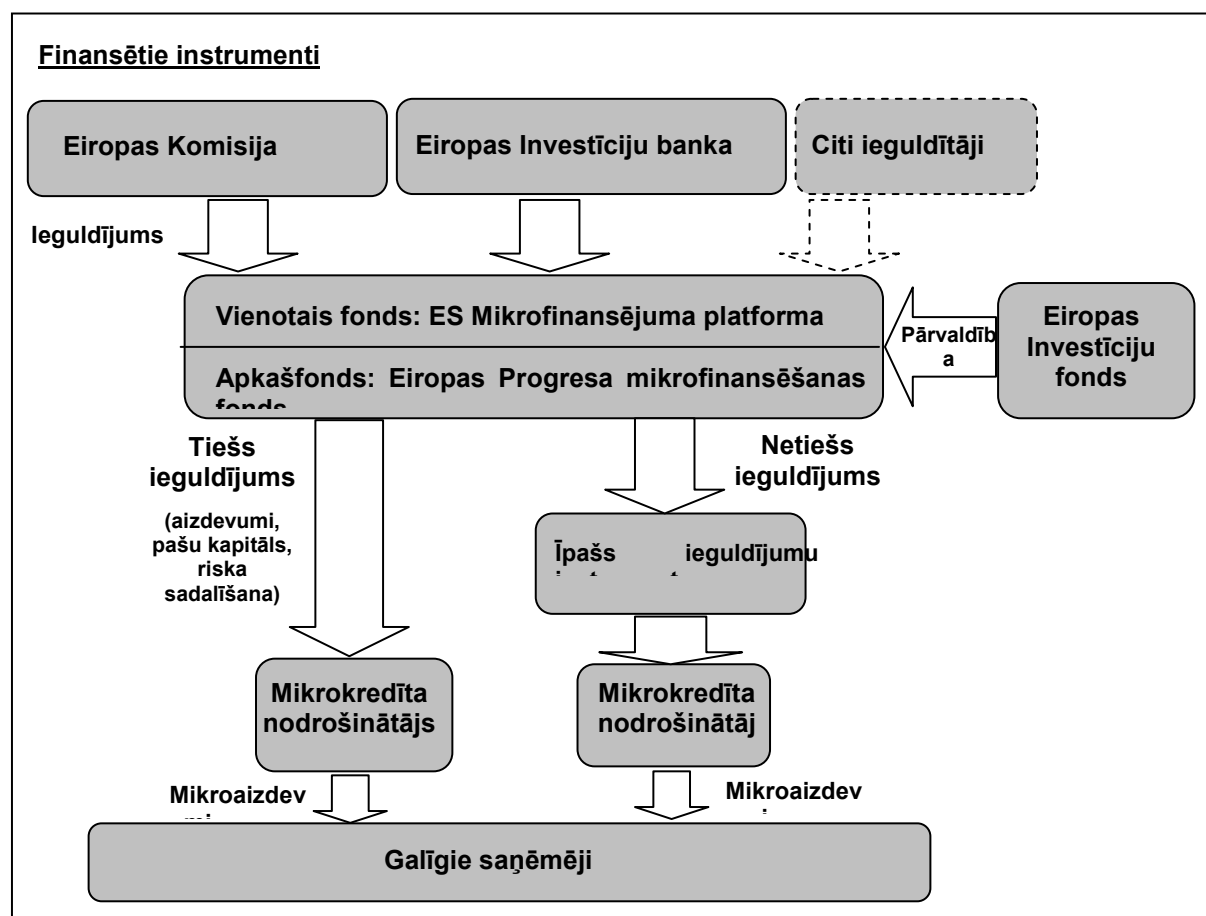
Nolīgums (pārvaldības noteikumi), kas ir saistošs EIF kā pārvaldības sabiedrībai, nosaka, ka darbības nolīgumiem, kas noslēgti ar finanšu starpniekiem, jāuzlabo piekļuve mikrokreditēšanas instrumentiem un to pieejamība galīgajiem saņēmējiem, un tie nedrīkst aizstāt līdzvērtīgus nolīgumus, ko starpnieki noslēguši atbilstoši pašreizējiem ES, valsts vai reģionālajiem instrumentiem.

Ģeogrāfiskais līdzsvars

²² EUR 3 miljoni nāk no Eiropas Parlamenta sagatavošanas darbības. Skatīt 7. sadaļu.

²³ Aizņēmēja bankrota gadījumā prioritārie aizdevumi jāatmaksā pirms pārējie kreditori saņem maksājumus.

Lai panāktu ģeogrāfisku līdzsvaru ES, starpnieku darbība vienā dalībvalstī nedrīkst pārsniegt 10 % no kopējām ieguldītāju saistībām.

4.3. Kas no tā iegūst?

Tāpat kā attiecībā uz garantijām, tiesības pieteikties ir tikai tiem mikrokredītu nodrošinātājiem, kuru darbība atbilst Eiropas Progres mikrofinansēšanas instrumenta mērķim²⁴.

Ņemot vērā, ka "finansēto instrumentu" daļa sāka darboties tikai gada beigās, ziņojuma sagatavošanas laikā bija parakstīts tikai viens līgums ar Bulgārijas mikrofinansēšanas iestādi *Mikrofond*²⁵.

Mikrofond ir iestāde, kas nav banka, kas darbību sāka 1999. gadā ar Sorosa Ekonomikas attīstības fonda (SEDF) atbalstu un ar finansējumu no *United Bulgarian Bank* un *Raiffeisenbank*. Kopš 2003. gada tai ir sabiedrības ar ierobežotu atbildību juridiskais statuss, un tā ir piesaistījusi vairākas bankas kā aizdevējus²⁶ un *SEDF* kā ieguldītāju.

Ar relatīvi maziem aizdevumiem, vidēji ap EUR 3000, *Mikrofond* galvenokārt pievēršas mikrouzņēmējiem un mikrouzņēmumiem, kuriem parasti nav piekļuves citiem finansējuma

²⁴ Lēmuma 2. pants.

²⁵ Līgums parakstīts 2011. gada 18. februārī.

²⁶ *Deutsche Bank, Dexia Microcredit Fund, Oikocredit, Coop-Est un Alphabank.*

avotiem²⁷. Citi mikrokredītu nodrošinātāji orientējas uz pilsētu rajoniem Sofijas tuvumā, savukārt *Mikrofond* ir filiāles visā Bulgārijā. Tādējādi var aptvert arī lauku teritorijas, kurās banku nav daudz, lai novērstu neviendabīgumu kredītu nodrošināšanā. Tās klientu vidū ir ievērojama daļa Bulgārijas romu kopienas.

Prioritārs aizdevums EUR 3 miljonu apmērā no Progresas mikrofinansēšanas instrumenta finansēto instrumentu daļas dos *Mikrofond* iespēju paplašināt mikroaizdevumu darbības, īpaši lauku teritorijās, un īpašu uzmanību pievērst romu kopienai, kura ir īpaši pakļauta sociālās atstumtības, nabadzības un bezdarba riskam.

Turpmākie darījumi

Vairākas turpmākas darbības ir sagatavošanas beigu posmā. EIF valde 2010. gada 13. decembrī apstiprināja netiešu kapitāla ieguldījumu fondā, kas atrodas Apvienotajā Karalistē. 2011. gada janvārī EIF valde pieņēma vēl vienu pieteikumu prioritāram aizdevumam no Rumānijas mikrofinansēšanas iestādes. Līdz šim nav noraidīts neviens priekšlikums. Vēl četri mikrokredītu nodrošinātāji apstiprināja savu interesi par finansētajiem instrumentiem, un EIF sagaida, ka 2011. gadā interesi izrādīs vēl astoņi iespējamie starpnieki.

Prognozes par darījumiem saskaņā ar *FCP* liecina, ka finansēto instrumentu izmantošana būs ģeogrāfiski vienmērīga: Pamatojoties uz pašreiz redzamo, paredzami 48 % darījumu ar starpniekiem Rietumeiropā un 52 % ar starpniekiem centrālajā Eiropā un Austrumeiropā.

5. UZRAUDZĪBA UN ZIŅOŠANA

Lai nodrošinātu, ka tiek sasniegts Progresas mikrofinansēšanas instrumenta mērķis, proti, palielināt iespējas izmantot mikrofinansējumu un padarīt to pieejamāku cilvēkiem, kuri nevar izmantot tradicionālos banku pakalpojumus, Komisijai ārkārtīgi svarīgi ir analizēt līdzekļu apguves modeļus un instrumenta sociālo un ekonomisko ietekmi, jo īpaši uz uzņēmējdarbības veicināšanu nelabvēlīgāko grupu vidū.

Tādēļ EIF ir jāsasniedz pusgada ziņojumi par saņemto un atteikto mikrokredītu pieteikumu skaitu starpniecības līmenī, ar galīgajiem saņēmējiem noslēgto nolīgumu skaitu, par finansējuma ģeogrāfisko sadalījumu un sadalījumu pa nozarēm un saņēmēju veidu un kopējo skaitu. Savukārt EIF finanšu starpniekiem prasa sniegt regulāru informāciju par šiem punktiem.

Katru gadu EIF ir jāsasniedz ziņojums par Progresas mikrofinansēšanas instrumenta sociālo ietekmi. Tādēļ starpnieki tiks iesaistīti informācijas vākšanā par galīgo saņēmēju sociālo profilu, jo īpaši par to nodarbinātības statusu pieteikuma iesniegšanas brīdī, saņēmēju izglītības kvalifikāciju, dzimumu un vecumu un par to, vai viņi pieder īpašai grupai (piemēram, cilvēki ar invaliditāti vai minoritātes). Tiek apkopota informācija par darba ņēmēju skaitu mikroaizdevuma sākuma un beigu datumā, lai noteiktu Progresas mikrofinansēšanas instrumenta ietekmi uz darbavietu radīšanu un lai pārraudzītu to mikrouzņēmumu ilgtspējību, kuriem ir piešķirts atbalsts.

²⁷ Lielākais mikrofinansējuma nodrošinātājs Bulgārijā ir *ProCredit* Bank ar 78,59 % no mikroaizdevumu tirgus. Tas vairāk pievēršas MVU, nevis mikrouzņēmumiem un mikrouzņēmējiem.

6. PAZIŅOJUMS

Eiropas Progresā mikrofinansēšanas instrumenta izveidošana izraisīja lielu interesi gan finanšu starpnieku, gan to privātpersonu vidū, kuri vēlas izveidot vai attīstīt pasi savus uzņēmumus. Komisija sadarbojās ar EIF, lai sniegtu precīzu informāciju par instrumenta darbību. EIF sniedz informāciju savā tīmekļa vietnē un tieši sazinoties ar starpniekiem. Komisija galvenokārt sniedz informāciju politikas veidotājiem, Eiropas Sociālā fonda (ESF) pārvaldes struktūrām un plašai sabiedrībai. Plaša mēroga ieinteresēto personu konference "Mikrofinansējums Eiropā", kas notika 2010. gada 9.-10. novembrī Briselē²⁸, deva iespēju precizēt ciešāku sadarbību un sadarbību, ko visi Komisijas departamenti, kuri ir atbildīgi par mikrofinansējumu, ir cieši apņēmušies veicināt, lai panāktu dažādo instrumentu papildināmību. Visi iesaistītie Komisijas departamenti un EIB grupa piedalījās pasākumā, kas bija Progresā mikrofinansēšanas instrumenta darbības sākums.

7. PAPILDINĀMĪBA UN SASKANĪBA AR CITIEM INSTRUMENTIEM

Eiropas Progresā mikrofinansēšanas instrumenta izveidošana deva iespēju apvienot un racionalizēt finansējumu un garantijas, ko Eiropas Savienība sniedz, lai atbalstītu mikrofinansēšanu ES.

Konkurētspējas un inovāciju pamatprogramma 2007.–2013. gadam (KIP), kuru arī pārvalda EIF, ir jau senāk izveidots instruments, kas sniedz garantijas. Atbilstoši KIP mikrokredītu garantiju daļai EIF sniedz aizdevumu garantijas mikrokredītu organizācijām (finanšu starpniekiem), kas piešķir aizdevumus mikrouzņēmumiem līdz EUR 25 000. Kopš 2010. gada septembra Progresā mikrofinansēšanas instruments ir prioritārs instruments mikrokredītu darījumos. Tas nozīmē, ka darījumus var veikt atbilstoši KIP tikai tad, ja šāds darījums nav iespējams atbilstoši Progresā mikrofinansēšanas instrumentam, piemēram, ja nav šim instrumentam nav atvēlēts budžets, ja starpnieks darbojas valstī, kas nav dalībvalsts, un tādēļ tam nav tiesību saņemt Progresā mikrofinansēšanas instrumenta atbalstu, ja apmērs pārsniedz koncentrācijas ierobežojumu uz dalībvalsti vai starpnieka portfelim ir galvenokārt komerciāls nolūks. Darbības atbilstoši JEREMIE²⁹ līdzīgi papildina Progresā mikrofinansēšanas instrumenta darbības. Atbilstoši struktūrfondi un dalībai pārvaldībai ar dalībvalstīm JEREMIE mērķis ir uzlabot piekļuvi finansējumam, lai attīstītu MVU un veicinātu ieguldījumus inovācijās un lai finansētu jaunu uzņēmumu, tostarp mikrouzņēmumu, veidošanu.

Sniegt atbalstu spējas palielināšanai mikrokredītu nodrošinātājiem kā tādiem, kas nav bankas, – šis nav Progresā mikrofinansēšanas instrumenta, bet gan JASMINE³⁰ mērķis; šo rīcību Komisija un EIB izveidoja kā trīs gadu izmēģinājuma projektu (2009.–2011. gads), lai sniegtu tehnisku palīdzību un finansējumu Eiropas Savienībā esošiem mikrokredītu nodrošinātājiem, kas nav bankas. Komisija ir atbalstījusi JASMINE tehniskās palīdzības mērķi, nodrošinot finansējumu (EUR 7 miljoni), ko Komisijai sniedza Eiropas Parlaments saskaņā ar Eiropas Parlamenta pieprasīto sagatavošanās darbību (*EPPA*). Ar šo finansējumu atbalsta ES

²⁸ Konferenču mājas lapa ar saiti uz prezentācijām:

<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=836&langId=en&eventsId=300&furtherEvents=yes>.

²⁹ Eiropas apvienotie resursi mikrouzņēmumiem, mazajiem un vidējiem uzņēmumiem.

http://www.eif.europa.eu/what_we_do/jeremie/index.htm.

³⁰ Kopīga rīcība mikrofinansēšanas iestāžu atbalstam Eiropā.

http://www.eif.europa.eu/what_we_do/microfinance/JASMINE/index.htm.

mikrofinansēšanas iestāžu attīstību un Komisija izmanto šo finansējumu, lai sniegtu sagatavošanas finansējumu mikrokredītu nodrošinātājiem, kas nav bankas. Papildus pirmajām divām garantijām, kas saņemtas no Progresā mikrofinansēšanas garantiju daļas, *microStart* un *Qredits* varētu attiecīgi izmantot EUR 750 000 kapitāla ieguldījumu un EUR 750 000 aizdevumu attiecīgi spējas palielināšanai saskaņā ar *EPPA*. *EPPA* neizlietotie līdzekļi (EUR 3 miljoni) efektivitātes labad piešķirti Progresā mikrofinansēšanas instrumenta finansētajiem instrumentiem.

Progresā mikrofinansēšanas instruments arī papildina ESF, kura viens no prioritārajiem mērķiem 2007.–2013. gada plānošanas periodā ir atbalstīt uzņēmējdarbību. Plaši tiek atzīts, ka uzņēmumu sekmīgas izveidošanas iespējas var palielināt ar visaptverošu, augstas kvalitātes atbalstu uzņēmumiem un to izveidošanai, kas pielāgots nelabvēlīgu grupu vajadzībām. 17 dalībvalstīs šo prioritāti ir iekļāvušas savās darbības programmās.

Komisija turpinās izmantot ESF tehnisko palīdzību, lai palīdzētu valsts un reģionālajām iestādēm dalībvalstīs uzlabot atbalsta sistēmu kvalitāti cilvēkiem, kuri vēlas attīstīt savus uzņēmumus vai izveidot jaunu uzņēmumu. Palīdzība ietvers labas prakses nodošanu par to, kā paplašināt mērķgrupu loku un uzlabot daudznazaru/vairāku līmeņu pārvaldību.

Visbeidzot, personām, kuras saņem mikrokredītus, var piešķirt procentu likmes atlaidi saskaņā ar iespēju, kas piedāvāta ESF regulā³¹. ESF pārvaldības struktūras dalībvalstīs var izveidot īpašas darbības mikrouzņēmējiem, lai segtu aizdevumu procentu likmi vai daļu tās, kas samazinātu mikrouzņēmēju finanšu slogu un tādejādi papildinātu Progresā mikrofinansēšanas instrumentu. Tomēr līdz šim neviena dalībvalsts nav norādījusi, ka tā plāno izmantot šo iespēju saistībā ar Progresā mikrofinansēšanas instrumentu.

8. PERSPEKTĪVAS UN SECINĀJUMI

Parakstītie nolīgumi un darījumu prognozes liecina, ka dažādie piedāvātie instrumenti ir pievilcīgi plašam starpnieku lokam.

Paredzams, ka aptuveni viena trešdaļa darījumu, kas tiek sagatavoti, būs ar bankām un divas trešdaļas ar iestādēm, kas nav bankas. Attiecībā tikai uz finansētajiem instrumentiem 53 % no līgumiem apjoma ziņā, šķiet, tiks parakstīti ar mazākām bankām un 47 % ar mikrofinansēšanas iestādēm, kas nav bankas. Tas nozīmē, ka pirmie darījumi būs pienācīgi līdzsvaroti attiecībā uz attiecīgā starpnieka veidu, kas arī palīdzēs aptvert dažādus mikroaizņēmējus, kam paredzēts Progresā mikrofinansēšanas instruments.

Līdz šim darījumu prognozes norāda uz lielāku interesi par finansētajiem instrumentiem, nekā par garantijām, un tas nozīmē, ka ES līdzekļu sadalījums starp Progresā mikrofinansēšanas instrumenta divām daļām (75 % un 25 %) ir bijis pareizs. Vispieprasītākie no dažādajiem *FCP* piedāvātajiem pakalpojumiem, kā paredzēts, ir prioritārie aizdevumi (63 %). Tomēr visi pieejamie finanšu instrumenti, proti, prioritārie aizdevumi, subordinēti aizdevumi, dalīta riska aizdevumi un tiešais vai netiešais kapitāls, ir iekļauti darījumu prognozēs, kas liecina, ka plašais pakalpojumu piedāvājums atspoguļo faktisko pieprasījumu attiecīgo starpnieku vidū un palīdz optimizēt pārklājumu ES mērogā.

³¹ Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 5. jūlija Regula (EK) Nr. 1081/2006 par Eiropas Sociālo fondu un Regulas (EK) Nr. 1784/1999 atcelšanu, OV L 210, 31.7.2006., 12. lpp.

Komisija un EIF arī sagaida apmierinošu līdzekļu apguvi. Laikposmā no 2010. gada līdz 2013. gadam mikrofinansēšanas instrumentam katru gadu tiks sniegti EUR 25 miljoni.

2010. gadā EUR 10 miljoni ieguldīti garantijās un EUR 18 miljoni³² finansētajos instrumentos³³. Pievienojot EIB ieguldītos EUR 24 miljonus, kopējā *FCP* pieejamā summa ir EUR 42 miljoni. Komisija 2011. gadam ir atvēlējusi gandrīz EUR 5 miljonus garantijām³⁴ un EUR 20 miljonus finansētajiem instrumentiem.

Sagaidāms, ka 2011. gadā tiks apgūti vēl EUR 8 miljoni garantijām, savukārt prognozes attiecībā uz darījumiem, kas saistīti ar finansētajiem instrumentiem, liecina, ka līdz gada beigām tiks apgūti EUR 44 miljoni.

Nākamajā gada ziņojumā, kuru iesniegs 2012. gada jūnijā un kura pamatā būs EIF sniegtie 2011. gada īstenošanas ziņojumi, sīkāk izvērtēs finansējuma pieejamību atsevišķām nozarēm un saņēmēju kategorijām, kā arī ģeogrāfisko un nozaru izplatību. Turklāt šajā ziņojumā tiks sniegti sākotnējie rādītāji par Progresu mikrofinansēšanas ietekmi un ilgtspēju.

³² EUR 3 miljoni saskaņā ar *EPPA*.

³³ EUR 6 miljoni garantijām tika iemaksāti EIF Progresu mikrofinansēšanas instrumenta kontā. Finansētajiem instrumentiem tika izņemti EUR 15 miljoni, savukārt tika pārnesti EUR 3 miljoni.

³⁴ Garantiju saistības ir EUR 47 50 000. EUR 250 000 ir atvēlēti atbalsta pasākumiem.